

## Menekült testvéreink között.

(Saját tudósítónktól.) Ötszázegynehány erdélyi menekült tábora volt a szeged-rókusipályándvar pénteken déltájban, amikor kint jártam. A menekültek zöme brassói iparosok és kereskedők feleségeikkel, gyermekeikkel és megmentett csekély holmijukkal. Öt napig járták marhaszállító vasuti kocsikban a nélkülözés és szenvedés keserves útját, amíg Brassóból Szegedre értek. Öt napig jöttek étlen-szomjan, a hontalanság keserű érzetével a szívükben, miközben csak az az egy remény éltette őket, hogy alföldi magyar testvérek őket, a fészükéből hirtelen kirebentetteket, meleg szeretettel fogadják. Hiszem, hogy ebben nem is fognak csalódní, hiszen az adakozó részvét mindjárt az első órákban oly impozánsan indult meg székely véreink javára, amilyen impozáns és lélekemelő megnyilatkozást csak a közös veszély érzete képes kiváltani a lelkekből.

A háborn e szánandó áldozatai öt napig voltak úton, miközben a vasuti esomópontokon mindenütt órákig vesztegelt. Így például Tövisen csekély tizenhét óráig, anélkül, hogy valami enivalóhoz jutottak volna. Ami kevés elemőzsiát vittek magukkal, vagy elfogyott vagy megromlott a hosszú úton. Még pénzért sem tudtak az állomásokon valami harapnivalóhoz jutni, vagy ha igen, hát oly árért, hogy az embernek annak hallatára az égnek áll a haja. Több tanu igazolta, hogy az egyik állomáson valamelyik menekült társuk *egy fél liter kávéért tizenhat koronát fizetett, hogy éhező gyermekének az éhségét csillapíthassa.* Ez az egy adat talán egymaga is eléggé megvilágítja, micsoda nélkülözéseken mentek keresztül e szerencsétlenek, de rávilágít arra is, hogy az emberi kapzsiság nem ismer határt és mennyire hiénává változtatja a teremtés koronáját.

Goethe tolla kellene hozzá, hogy le tudjam rajzolni a menekültek táborát, amely még a Hermann und Dorothea menekültjelenek a táboránál is szomorubb képet nyújt. A hirtelen megfutamodás minden jele észlelhető az oláh árulás e szánalmas áldozatain. Egyébként kifogástalanul öltözött ur az egyik, de — inggallér nélkül, egy uriasszony finom hálóköntösben és legújabb divatu bársonykalappal a fején jött el hirtelen elhagyott otthonából, egy kis élénk szemű, kerekkepű fineska lábán felemás cipő, másutt a háziszóttasbe kötött esomag mellett a legfinomabb angol bőrtáska. Amott a mindenféle holmi között egy pár összekötözött tyuk fekszik, mellettük néhány kaesa és liba türelmetlen gágogással árulja el menekült műveltát s akadt az élelmességükről híres székelek között olyan is, akinek az általános fejevesztettség közepette annyira a helyén volt a szíve, hogy egy óriási ládában elhozta magát val a kocáját és öt malacát is. Egy utközben elhullott. Általában azonban ninesetlenül jöttek el a legtöbben gazdag otthonukból.

Csodálkozásomnak adok kifejezést, hogy nines köztük egyetlenegy oláh sem, holott Brassó lakosságának egyharmada oláh.

— Azok ott maradtak és gunyos kárörömmel nézték távozásunkat. Ez az a híres magyar vitézség? — röhögtek utánunk.

Csaknem ugyanezekkel a szavakkal val-

lották ugyanazt a legkülönbözőbb csoportok. És meséltek még egyebet is:

— Jóformán még ki sem húztuk a lábunkat eddigi édes otthonunkból, férfiruhába öltözött brassói oláh némberek törtek be oda és fosztogatták ki lakásainkat. A hiénák!

A menekültek közül a felnőttek példás türelemmel alkuszának meg a sorssal, melynek hamaros jobbrafordulását reménykedő és bizó lélekkel várják az egész világtól csodált, de az oláh árulóktól kigunyolt magyar vitézségtől. Akad köztük gyöngébbelkü is, aki könnyek között tördeli a kezét:

— Istenem, istenem, hol az uram, mi van az urammal?

Részvétellel érdeklődöm:

— Ott maradt talán az ura Brassóban?

— Dehogy, dehogy — mondja könnytől fátyclozott szemmel és sirástól fátyclos hangon, — az uram a galíciai fronton harsol.

Biztatom, hogy ne sirjon, hanem írjon neki, hisz csak neki magának változott meg — sajna — a címe, de az uráé nem.

— Köszönöm, uram, nyugszik meg erre. Hogy megháborítja az embernek az eszét a baj. Persze, hogy írhatok neki. Hogy is nem gondoltam erre eddig?

Talán csak a székelyek tudnak olyan hálások lenni, mint ezek a menekültek. Hány meg hány köszönöm- és köszönjükkal halmoztak el, amiért érdeklődtem a sorsuk iránt és biztattam őket, hogy Szegeden megértésre és szeretetre találjanak, mert az árvíz idején a szegediek maguk is menekültek voltak. Ők tudják legjobban, milyen borzasztó sors az, mikor az emberek tömegesen kénytelenek elhagyni az otthoni puha fészket.

A felnőttek béketűrő hallgatagságával éles ellentétben van azonban a csecsemők nyöszörgő nyugtalanzkodása és a kicsinyek visitása. Éhesek szegénykék és az ebéd csak egy órára lesz készen. Tizennyole-husz cinnezett pléhtartányban fő a bab és a gulyás, a melynek étvágygerjesztő illata csak fokozza a kicsinyek türelmetlenségét. Ő velük még a mindenütt ott forgoló *Ferenczy* Mátyás biztató ékesszólása sem tud megbirkózni, mert a gyermekek figyelmét a korgó gyomor foglalja le korlátlanul.

Kovácsnai és petrozsényi menekültekkel is volt alkalmam beszélni. A szegedi származásu, de Petrozsényban megtelepedett *Csuri* szobafestőnek az a szent meggyőződése, hogy hitvány árulás volt a hirtelenül ránk zúdult baj előfogata.

— Annyi felől árasztották el az oláhok és oroszok a Zsil völgyét, és olyan biztosra jöttek, hogy árulás nélkül az lehetetlen lett volna. Nyole éve, hogy megtelepedtem Petrozsényban, ahol egy kis házat tudtam magamnak összeszorgalmaskodni. Az utolsó pillanatig ott maradtam s reméltem, hogy talán mégse kell keserves munkával megszerzett házamtól megválnom. Mindhiába. Az utolsó pillanatban aztán összeszedtem egyet-mást a cókókomból, az aprójóságomnak és a malacaimnak kiszórtam, ami kukoricám még volt, aztán megemeltam a kalapomat kis házamnak — ezt azonban már könnybelábadt szemmel mesélte *Csuri* — s nekivágtam a hegyeknek. Utközben srappellszilánk sebe-

sítette meg a kezemet, de mégis csak eljutottam a szülővárosomba.

A sebet a kezén meg is mutatta, de én láttam azt a sebet is, melyet az oláh árulás ütött a szívére akkor, mikor megemelte a kalapját az ő kis házának.

Striegl F. József.

## HIREK

0000

### Felhívás

#### Szeged város Polgáraihoz.

A román hadüzenet folytán több ezer menekült érkezik városunkba, akik kénytelenek voltak szülőföldjüket, otthonukat odahagyni, hogy az ellenség pusztításaitól legalább életüket megóvják.

Végtelen az a szenvedés, amelyben szerencsétlen menekülő honfitársainknak részük van s így hazafias kötelessége mindannyiunknak, kiket a sors otthonuktól nem fosztott meg: szenvedő honfitársainkon tehetőségünk szerint segítsünk, fájdalmukat némileg enyhítsük azáltal, hogy őket hajlékkal és élelemmel látjuk el.

Tudom azt, hogy a mostani nehéz viszonyok között a polgárság áldozatkészsége nagyon igénybe van véve, mégis azon reményemnek adok kifejezést, hogy Szeged város hazafias polgársága átérzve menekült honfitársaink szerencsétlen helyzetét, őket, kik nemcsak otthonukat, hanem nagyobb részét véres verejtékkel megszerzett vagyonukat is elhagyni voltak kénytelenek, testvéri szeretettel fogadja s aki csak teheti, megosztja vele otthonát és mindennapi kenyerét.

Felkérem ennél fogva a város lakosságát, hogy akik menekült honfitársainkon segítenek — akár díjtalanul, akár pedig díjazás mellett — azok részére hajlékot adni s őket élelmezni hajlandók, úgy eme hajlandóságukat a belvárosiak *Gyarmati* János rendőrtisztelnél, az alsóvárosiak *Lengyel* István, a rókusiai és felsővárosiak *Gróf* Dezső, a felsővárosi feketeföldeken, Röskszentmihálytelken, valamint Alsó- és Felsőtanyán lakók pedig *Ferenczy* Mátyás tb. alkapitánynál akár szóval, akár írásban jelentsék be, hogy annak folytán a hatóság a menekült oda helyezése iránt intézkedhessék.

Dr. Somogyi Szilveszter,  
polgármester.

— **Minisztertanács.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Pénteken délután 5 órakor a miniszterelnökség palotájában gróf *Tisza* István elnöklésével minisztertanács volt. A tanácskozáson a kormány valamennyi Budapestben időző tagja résztvett.

— **Betegh Miklós Temes és Aradmegyék kormánybiztosa.** A belügyminiszter leiratban értesítette *Joanovich* Sándor temesmegyei főispánt, hogy tekintet arra, hogy a jelenleg *Kolozsvárott* székelő első számú hadsereg főparancsnokság működése a temesvári hetedik eszászári és királyi katonai parancsnokság területére is kiterjed, ennél fogva *Betegh* Miklós, Torda-Aranyosmegye főispánjának, mint az első számú hadsereg főparancsnokság mellé rendelt kormánybiztosnak körét a nevezett hadsereg főparancsnokság egész működési területére kiterjesztette. Temesvármegye és Temesvár városa szintén ezen hadsereg főparancsnokság működési területéhez tartoznak. *Betegh* Miklós kormánybiztos működését a belügyminiszter Aradmegye és Arad város területére is kiterjesztette.

— **Interpelláció az erdélyi menekültek ügyében.** Budapestről jelentik telefonon: *Novák* János kisgazdapárti képviselő pénteken a